

vier portretten

Ayça

Boris

Ira

Job

Zou jij het durven?

Als 15-jarige het podium beklimmen om in een theatermonoloog te vertellen over de demonen in je hoofd, jouw zorgen voor de toekomst van onze planeet of het feit dat je je niet thuis voelt in jouw geslacht? Ik niet. En daarom kijk ik met zoveel bewondering naar jongeren die dat wél durven en doen. Ik heb jaren voor Kunstbende gewerkt, voor ik bij Kunstloc Brabant aan de slag ging. Daar had ik het voorrecht om jongeren te ondersteunen in hun creatieve uitspattingen. Zo heb ik aan den lijve kunnen ervaren, zien, horen en voelen wat cultuurbeoefening jongeren oplevert.

Gelukkig zijn er in onze provincie tal van mooie voorbeelden van culturele initiatieven en projecten waarin jongeren de ruimte krijgen zichzelf te zijn, gelijkgestemden te ontmoeten, zichzelf te ontwikkelen en plezier te maken. Tijdens de Inspiratiedag op 8 december 2022 lichtten we een aantal van deze mooie voorbeelden uit, met de hoop bezoekers aan te zetten om zelf aan de slag te gaan in het eigen werkgebied.

Want naast bewondering, kijk ik soms ook met grote zorgen naar jongeren. En daarin sta ik niet alleen. In het rapport 'Jongeren en het zorgen voor hun morgen'^[1] spreken veertien adviesraden van de regering en het parlement hun zorgen uit én doen een oproep aan de samenleving en politiek om jongeren mee te nemen in besluitvorming. Onze staatssecretaris Gunay Uslu geeft hier alvast gehoor aan in haar 'hoofdlijnenbrief Cultuur 2022'^[2].

Laten we niet alleen praten, nadenken en schrijven over jongeren, maar vooral mét jongeren. Deze opdracht geef ik mezelf mee in mijn werk voor Kunstloc Brabant. In dit boekje kun je alvast een kijkje nemen in de hoofden van vier jongeren. Laat je inspireren en ga vervolgens het gesprek met jongeren bij jou in de buurt aan. Hoe kan jij voor hen de drempel tot cultuurdeelname verlagen?

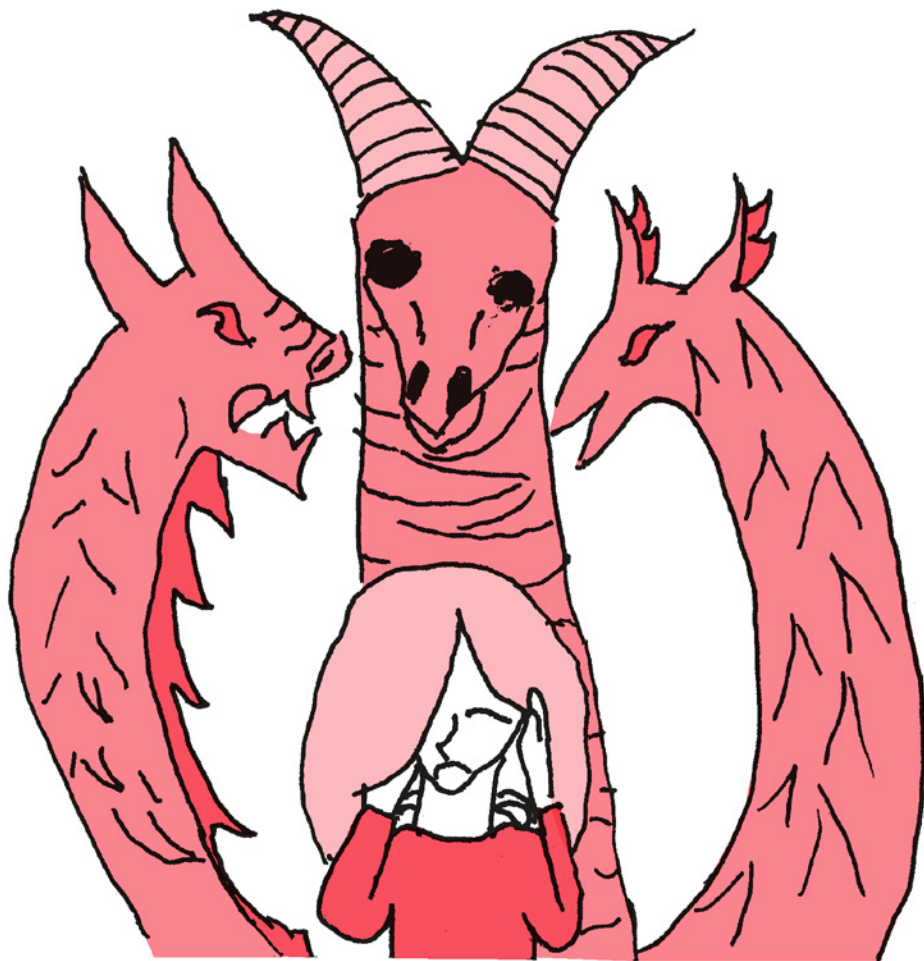
Anke Koenraadt

anke.koenraadt@kunstlocbrabant.nl

[1] <https://www.raadopenbaarbestuur.nl/binaries/raad-openbaar-bestuur/documenten/publicaties/2022/05/23/jongeren-en-het-zorgen-voor-hun-morgen/Jongeren+en+het+zorgen+voor+hun+morgen.pdf>

[2] [hoofdlijnenbrief-cultuur-2022-herstel-vernieuwing-en-groei.pdf](#) (overheid.nl)

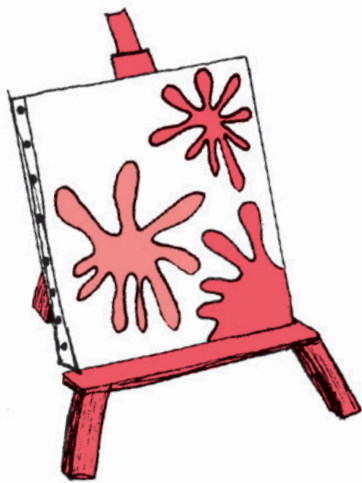
“ In dit boekje kun je een
kijkje nemen in de hoofden
van vier jongeren. ”

Ayça

“Om tot rust te komen en te schilderen, kom ik heel graag bij Pauzepunt. Wanneer ik niet lekker in m’n vel zit, sluit ik me namelijk af voor anderen en vind ik het fijn om op mezelf te zijn. Hier heb ik geleerd om meer open te zijn en met anderen te praten”, vertelt **Ayça** (15). Ze gaat ongeveer twee keer per week naar Pauzepunt in Roosendaal om te schilderen en tekenen én om haar verhaal te delen.

➔ Als ik terugkijk op het afgelopen jaar, ben ik heel blij dat ik hier ben terechtgekomen. Ik wist niet dat er zo’n plek in Roosendaal bestond waar je bezig kunt zijn met kunst en je support krijgt op persoonlijk vlak. Ik voel me hier veilig en maak stappen. Er is geen druk, kan zolang over een kunstwerk doen als ik wil. En ik hoef ook niet van tevoren te weten wat ik ga maken, dat is heel fijn”, zegt ze.

Pauzepunt is een creatief oplaadpunt voor jongeren, waar coach en kunstenaar Catalijn van Broekhoven jongeren begeleidt die op sociaal-emotioneel vlak ondersteuning nodig hebben. Ayça komt er nu bijna een jaar. “Ik houd vaak veel voor mezelf, was niet zo van het uiten van emoties en met anderen praten. Maar toen ik afgelopen jaar in de tweede bleef zitten en ik mijn vaste vriendengroep niet meer had, voelde ik me echt niet meer fijn. Ik had er zo’n last van dat ik het met mijn teamleider heb besproken. Ik miste de mensen die vertrouwd zijn om me heen. Via mijn teamleider kwam ik bij Pauzepunt terecht.”

Rust

“De eerste keer dat ik hiernaar toeging, wist ik echt niet wat ik moest verwachten. Welke *vibe* er zou hangen. Maar ik vond het meteen een fijne sfeer; heel rustig en ik mocht

doen waar ik me fijn bij voelde. Ik houd van tekenen en schilderen en ben toen begonnen met het schilderen van Lucifer (Dante). Daar heb ik al twee versies van gemaakt, want de schaduw kon nog beter. Nu ben ik bezig met het derde werk en ben ik geïnteresseerd geraakt in het surrealisme.”

“Thuis en op school is het vaak onrustig, daar heb ik geen plek om in stilte te werken. Dat heb ik hier wel; een plek om tot rust te komen en met mijn eigen werk bezig te zijn. Of ik praat met de andere jongeren die hier zijn of met Catalijn. Dat deed ik vroeger nooit, maar hier voel ik me op m'n gemak en dan gaat dat

wel. Een jaar geleden was ik stiller, maakte ik geen contact met mensen die ik niet kende. Nu voel ik me meer open, door kunst te maken en de gesprekken bij Pauzepunt.”

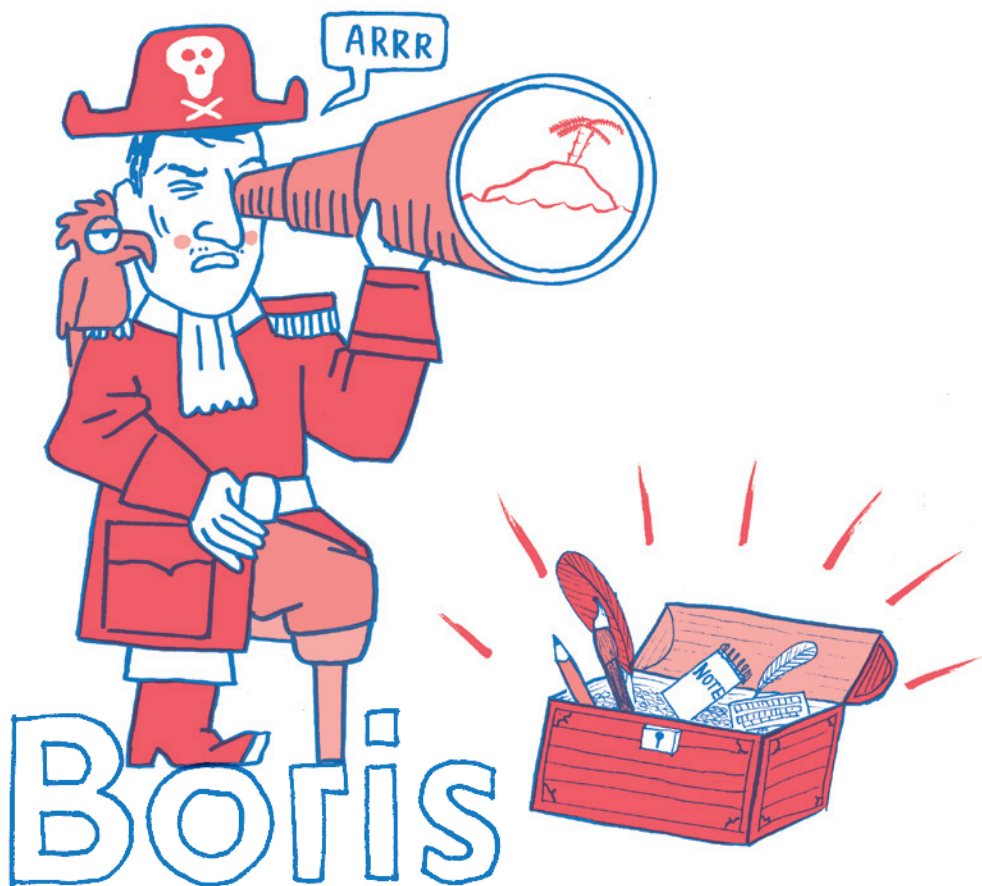
Uitlaatklep

“Daarnaast heb ik geleerd beter te plannen en meer structuur aan te brengen, dat helpt mij zoveel op school en thuis. Ik sport ook; doe aan boksen. Dat is voor mij een uitlaatklep. Net als schilderen. Daarin kan ik mijn emoties kwijt; tijdens tekenen en schilderen ben ik heel geconcentreerd en ben ik alleen daarmee bezig, dan komt het allemaal op papier.” ←

Boris

“Ik weet dat schrijven belangrijk voor mij is, het geeft mij een andere kijk op de wereld. Het is mijn medium”, vertelt **Boris de Leijer** (24). “Ik zat een lange tijd thuis nadat ik verschillende opleidingen heb geprobeerd. Door Ixeg Waxie (tweemaandelijks muurkrant in Tilburg) ontdekte ik dat schrijven bij mij past. Ik krijg de vrijheid om te maken wat ik wil, of het nou een persoonlijk verhaal is of een absurdistisch fictief stuk.”

➔ Voor mij is Ixeg Waxie de 'Third space', zoals ze dat in Sociologie noemen. Het is een plek om stoom af te blazen, om te ouwehoeren met andere jongeren en het is laag-drempelig. Een kroeg zonder alcohol. Eens in de twee weken vergaderen we. Eerst om het thema voor het volgende nummer te bepalen en daarna om te bespreken wat iedereen heeft gemaakt. Een illustrator maakt werk bij mijn tekst. Dat overleggen we en ik geef suggesties, maar het is ook goed om te zien hoe iemand anders mijn werk interpreteert. We zijn nu zo'n vier jaar bezig en het heeft mij laten inzien dat schrijven echt is wat ik wil", vertelt Boris.

Schrijven

Boris: "Mijn vader is één van de initiatiefnemers van Ixeg Waxie, zo kwam ik ermee in aanraking. Kijk, mijn ouders zijn allebei heel creatief. Het is lastig om rebels te zijn, als je heel vrijdenkende ouders hebt. Ik had eerst weerstand tegen dat

creatieve. Maar doordat ik school heel lastig vond en het nauwelijks volhield bij de mbo's die ik deed, kwam ik uiteindelijk thuis te zitten. Ik voelde me nooit helemaal op m'n plek. Ik ben gediagnostiseerd met Asperger (vorm van autisme) en ging naar speciaal onderwijs. Daarna probeerde ik web development, administratie en journalistiek, maar het paste allemaal niet. Ik zat drie jaar thuis en daar gebeurde vrij weinig. Tot Ixeg Waxie kwam en ik merkte dat schrijven mij wél paste."

“Dat is het mooie van een boek; het is mijn verhaal, maar iedereen leest erin wat hij wil lezen.”

Op reis

Inmiddels zit Boris in het derde jaar van de opleiding Creative Writing aan ArtEZ in Arnhem. Ook schreef hij een *graphic novel* met zijn vader; over hun reis naar Texas en hoe hij dat heeft beleefd. “In de periode waarin ik thuiszat, besloten mijn vader en ik op reis te gaan. Eerst naar Verdun om het westelijk front uit de Eerste Wereldoorlog te bekijken. Dat wilde mijn opa graag, dat deden we voor hem. Daarna naar de Verenigde Staten, naar Texas. Geen standaard plek om heen te gaan, maar juist daarom.

Ik merkte toen al dat ik me daar meer geaccepteerd voelde dan hier. Ik pas niet in een hokje, dat zorgt vooral bij de gemeente voor veel gesprekken en gedoe. Ook dat heb ik in ons boek verwerkt, maar daar gaat het niet alleen over, hè. Het is wél deel van mijn reis geweest. Dat is het mooie van een boek; het is mijn verhaal, maar iedereen leest erin wat hij wil lezen.” ←

Ixeg Waxie

Ixeg Waxie was een project waarin jongvolwassenen, die op een of andere manier niet helemaal de aansluiting vinden in de maatschappij, samen komen in een redactie. Ze brachten met kunstenaars en professionele begeleiding vier keer per jaar een magazine uit. Contourdetwern en Wobby.club initieerden het project. (www.ixegwaxie.nl) Het boek *Naar Texas en terug* van De Leijer & De Leijer is verschenen bij Uitgeverij De Harmonie.

“Kunst brengt mij dichtbij mezelf en geeft mij rust. Ik verwerk alles wat ik meemaak in mijn schetsboeken en op het canvas. Het is noodzakelijk om dat één keer per week te doen. Dan voel ik me rustiger en vaak kijk ik terug wat ik heb gemaakt. Het geeft me energie en kracht”, vertel **Ira Louwe** (19), ze zet kunstprojecten op in West-Brabant en is vormgever.

➔ Of het nou collages maken, gedichten schrijven, schilderen of tekenen is; het helpt mij om iets te maken, dan zit het niet meer in mijn hoofd. Ik vind het fijn om op mezelf te reflecteren en dat kan door middel van kunst heel goed”, vertelt Ira. Ze werkt veelal in notitieboeken die ze gebruikt als dagboek of ze maakt werk op grotere doeken. Ze is afgestudeerd als mediavormgever en ontdekte tijdens haar stage bij CC Educatie van Anneke Wijn dat ze veel energie krijgt van kunstprojecten met kinderen en ouderen. “Door mijn stage bij Anneke ben ik erachter gekomen dat ik echt met mensen wil werken. Ik wil contact

Ira

maken, niet alleen maar achter de computer zitten. Anneke doet kunstprojecten met verschillende doelgroepen, waaronder kinderen en ouderen. Je krijgt zoveel energie terug van mensen en je geeft ze de tijd om iets te maken. Ik heb geleerd dat je mensen echt verder kunt helpen met kunst en dat iedereen z'n eigen verhaal heeft.”

Kunst als middel

Sinds dit jaar heeft Ira haar eigen bedrijf 'Irant', waarmee ze kunstprojecten opstart in West-Brabant. “Ik ben heel blij dat Anneke mij heeft begeleid, ze is echt mijn mentor. Het is zo fijn als iemand tegen je zegt: ‘Je kunt dit’, je het vertrouwen geeft. Dat heeft mij erg geholpen. Ik ben bezig met projecten voor Oekraïense kinderen en volwassenen, dat is geen knutselclub, maar we zetten kunst als middel in.”

Plakboek

Al vanaf de basisschool is Ira bezig met creativiteit. “Ik had altijd mijn plakboek mee en daar knipte ik van alles voor uit en plakte dat in. Ik merkte dat ik een buitenbeentje was op school. Ik voelde me meer volwassen en vond niet echt aansluiting bij mijn leeftijdsgenoten. Ik was veel meer bezig met hoe ik me voelde, daardoor keerde ik meer naar binnen en schreef ik op hoe ik me voelde. Ik ben een creatieveling en doorpakker, had een doel voor ogen: naar het Grafisch Lyceum. Gelukkig heb ik een hecht vriendinnengroepje ‘De Drie Musketers’, die meiden begrijpen mij”, zegt Ira.

Reflectie

“Veel jongeren verliezen zich in verslavingen en de druk van social media merk ik. Ik ben heel dankbaar dat ik mijn eigen manier heb gevonden om met emoties om te gaan. Voor mij is de natuur de grootste inspiratiebron, daar vind ik rust. Ik ben een ontdekker, wil de lijnen en organische vormen vastleggen. Ik merk de positieve effecten van kunst goed bij mezelf, maar ook bij de mensen die ik in mijn kunstprojecten tegenkom. Ik denk dat veel jongeren ‘cultuur’ als een moetje zien, maar het kan een soort therapie zijn. Je eigen gedachtegang ordenen, je gevoelens op papier. Mijn doel is om een hele boekenkast vol plakboeken te hebben. Dan kan ik als ik oma ben, teruglezen wat ik allemaal deed en voelde. Die reflectie vind ik belangrijk.” ←

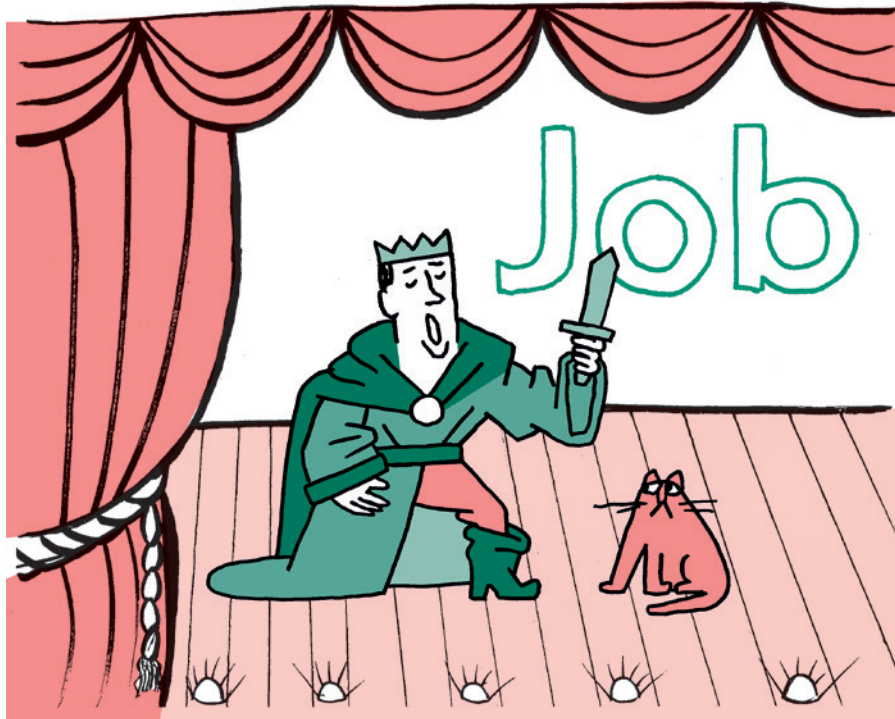

maandag Bangorbus 16-13

Leef je lagere wat ben je met je diergen
en interesse. Maar de ben je charismatisch
en dat is. In met me niet te veel laten weten
je andere mens degelijk het en fansen op de positieve
fa als iets nog steeds niet weten. Obsessie en
veel bij laten gaan. De te ding een heel wonder
het bij niet veel laten horen en laten weten
in veel van leer en niet plekken. In bevelen dat
het en maar bij is en als alles omringt om me
het. Het horen. Het laten het met in het
enkele dingen meegenomen. Het wort en een
compositie van de been. V. dan word t. in
het is goed in het bij. Het een angst en wat
een gylen. Het een met het een. In het bij
het een lang. Het handen met het een. Het
toe op het. Het wat de gylen. Het een
in het een. Het een. Het een. Het een.
- water 16-13

“Wanneer ik theater maak, voel ik me vrolijker en positiever. Van tevoren kijk ik uit naar een stuk en na het spelen van de voorstelling, geniet ik echt na. En, de groep waarin ik speel is heel fijn. Dat zijn mijn vrienden geworden”, vertelt **Job Stokkermans** (15). Hij speelt bij de productiegroep van Trots54 in Uden en heeft zijn passie daar helemaal gevonden.

➔ Als ik een rotdag heb gehad en naar een repetitie ga, voel ik me daarna altijd beter. Trots54 heeft mij echt een boost gegeven in het leven. Niet alleen het theater maken, maar ook de groep zelf is zo waardevol voor mij. Ik kan altijd iemand bellen als er iets is”, vertelt hij.

De theaterwereld is voor Job al van jongs af aan bekend terrein. Zijn ouders komen beide uit het theater, net als zijn opa's. “Theater maken is voor mij net zoiets als leren lopen, dat zat er al vroeg in. Mijn ouders zijn meer op muziek gericht, dus ik zing ook. Doordat ik al vanaf mijn

A person is captured in a dynamic dance pose on a stage. They are wearing a white t-shirt and dark pants. The stage is illuminated by a bright spotlight from above, creating a strong shadow on the floor. The background consists of dark blue curtains. The overall mood is energetic and artistic.

“ Om mij heen zie ik veel jongeren die niet gelukkig zijn, ik ben zo blij dat ik een uitlaatklep heb. ”

zesde speel, ken ik veel mensen in de theaterscene. Vroeger was het een hobby, maar nu is theater een manier om mijn hoofd te leeg te maken. Om mij heen zie ik veel jongeren die niet gelukkig zijn, ik ben zo blij dat ik een uitlaatklep heb.”

Gevoelig

“Voor sommige mensen is sporten die uitlaatklep en dat heb ik ook geprobeerd hoor. Voetbal en rugby, maar ik ben heel gevoelig en dat zijn best harde werelden. Wat stoerder en ik ben meer een *softie*. Veel theatermensen zijn wat gevoeliger, bij voetbal en rugby is er wat minder begrip daarvoor”, vertelt hij. “Als ik tegen mensen die wat verder weg van me staan, vertel dat ik theater maakt, zeggen sommigen dat ik homo ben. Daar word je wel onzeker van. Ik heb een vriendin en vind het vervelend dat als je als jongen een gevoelige kant hebt, meteen homo bent. Acteren is best kwetsbaar en je doet weleens gek. Bij meisjes is dat normaal, maar voor jongens is dat anders. Gelukkig heb ik veel vrienden in de theaterwereld, daarbij voel ik me geaccepteerd.”

Ruim een jaar geleden deed Job auditie voor Trots54, precies in de tijd dat hij door corona niet veel motivatie had om iets te doen. “Net als de jongeren om mij heen, niemand had ergens zin in. Maar ik ben toch auditie gaan doen, nadat ik met m’n moeder erover heb gepraat. Nu voel ik me echt *happy*. Bij Trots54 mogen de spelers het script meeschrijven, dat is zo cool. Bij andere groepen wordt het vaak voorgekauwd, maar hier zet leider Jesse een opzet neer en mogen wij onze eigen karakters uitwerken. Daar leer ik veel van en ben ik door gegroeid.”

Theater maken

“Met Trots54 spelen we op middelbare scholen. Het doel is vooral bewustwording creëren over thema’s waar jongeren mee worstelen, zoals ‘verslaving’ of ‘geaardheid’. Meestal hebben jongeren totaal geen zin om naar de voorstelling te komen, dat voelt als een moetje. Vaak zijn ze na afloop super enthousiast en komen ze naar voren om vragen te stellen. Via de optredens komen er ook nieuwe spelers bij. Als er maar iets in je lichaam zegt: ik wil theater maken, doe het dan. Het brengt zoveel goeds.” ←

Lessen aan
mezelf:

28 april 2022

Het hoeft niet

perfect X

Jij hoeft niet
perfect & ☺

Het is oké, om niet

oké te zijn. ☺

Wees lief voor
jezelf ☺

Mee(r) mogelijk maken?

In deze roerige tijden komt er steeds meer aandacht voor de jongeren in onze samenleving. De coronapandemie heeft benadrukt dat verschillen in kansen om een eigen leven op te bouwen alleen maar groter zijn. Jongeren staan onder druk in onze prestatie maatschappij en de zorgen om hun mentale gezondheid en fysieke gezondheid zijn groot. Kijk maar naar de lange wachtlijsten in de GGZ, de Jeugdzorg die sterk onder druk staat, de woningmarkt, enzovoort.

Toegang tot en deelname aan kunst en cultuur is niet voor ieder mens een gegeven en dat zou het wel moeten zijn. Want kunst en cultuur dragen bij aan identiteitsvorming, cognitieve ontwikkeling, stressreductie, zingeving en sociale contacten. Daarom werken wij als Kunstloc Brabant aan de toegankelijkheid van kunst en cultuur in het onderwijs en in de vrije tijd. Dat doen we in samenwerking met het onderwijs en kunst- en cultuur-aanbieders. Maar het is erg belangrijk dat we dat ook doen met de nieuwe generatie zelf. Daarom brengen we deze publicatie uit waarin vier jongeren aan het woord zijn en vertellen wat kunst en cultuur voor hen betekent.

Werk je ook aan de toegankelijkheid van kunst en cultuur voor iedereen?

Kijk eens op onze website, abonneer je op onze verschillende nieuwsbrieven of neem gewoon contact op met een van onze adviseurs. Wij werken graag met je samen, gaan met je in gesprek en delen jouw kennis want alleen door samen te werken komen we een stapje verder. En die stap is: laten zien en ervaren dat kunst en cultuur behoren tot de universele rechten van ieder mens.

KUNSTLOC
BRABANT

Bezoekadres: LocHal
Burgemeester Brokxlaan 1000
5041 SG Tilburg

www.kunstlocbrabant.nl

013-7508400

communicatie@kunstlocbrabant.nl

Volg ons @kunstloc!

Colofon

Concept en coördinatie

Atty Bax

Redactie

Anouck Storms, Anke Koenraadt,
Atty Bax, Joosje Duindam

Grafisch ontwerp

Janine Hendriks, kaftwerk.nl

Interviews

Simone Vos, Schrijfbureau Vos
simonevos.com

Fotografie

Marcel de Buck
marceldebuck.com

Tekeningen

Nishu Pieternella, Aran Vermij
& Jeroen de Leijer, ixegwaxie.nl

Drukwerk

Drukkerij Mezclado, Tilburg

Met dank aan

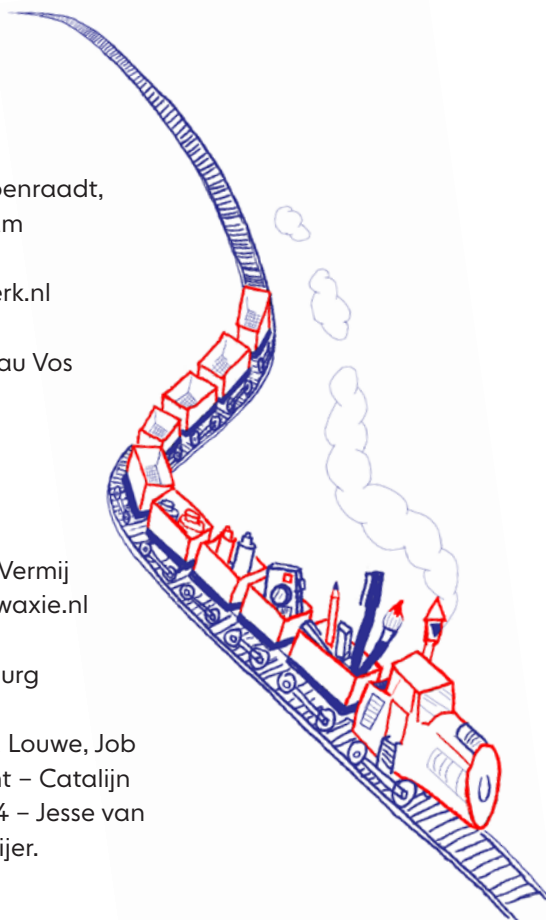
Ayça, Boris de Leijer, Ira Louwe, Job
Stokkermans, Pauzepunt – Catalijn
van Broekhoven, Trots54 – Jesse van
den Elzen, Jeroen de Leijer.

Uitgave

Deze publicatie is verschenen in
het kader van de Inspiratiedag
Cultuur voor alle Brabantse Jeugd
georganiseerd door Kunstloc
Brabant in samenwerking met
Sterk Brabant en Brabant Stad op
8 december 2022 bij Willem Twee
in 's-Hertogenbosch.

Kunstloc Brabant © november 2022

Provincie Noord-Brabant

Tip! Op ons onlineplatform **MESTmag.nl** delen we wekelijks toonaangevende voorbeelden die laten zien wat de kracht van kunst en cultuur in Brabant is.

